Rönty Osmo, Häkkilä Juliana, Hörman Ari, Kallio Matias, Kytölä Tapio, Ratasvuori Heta

22.11.2023

Maatalous- ja kalastusneuvoston 20.11.2023 neuvostoraportti

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 20.11.2023

Neuvosto kuuli komission esityksen asetusehdotuksista Välimeren ja Mustanmeren sekä Atlantin ja Pohjanmeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamiseksi vuodelle 2024 ja joissakin tapauksissa vuosiksi 2025 ja 2026. Jäsenvaltiot toivat esille prioriteettejaan ja alustavia näkemyksiään komission ehdotuksista. Keskustelua jatketaan joulukuun neuvostossa, jolloin on tarkoitus päästä poliittiseen yhteisymmärrykseen kalastusmahdollisuuksista edellä mainituilla vesialueilla.

Neuvosto hyväksyi päätelmät pitkän aikavälin maaseutuvisiosta. Päätelmät, joissa edellytetään EU:n maaseutualueiden tarkastelua kokonaisvaltaisesti ja johdonmukaisella tavalla, toimivat syötteenä keskusteluun tulevasta politiikasta.

Neuvoston muissa asioissa keskusteltiin uusia kasvinjalostuksen genomitekniikoita koskevan asetusehdotuksen käsittelytilanteesta. Puheenjohtajavaltio pyrkii saamaan ehdotuksesta neuvoston yleisnäkemyksen joulukuussa. Muissa asioissa keskusteltiin myös metsäasioista, joissa useat jäsenvaltiot ottivat esille komission pian tulevan ehdotuksen metsien monitoroinnista. Neuvosto kuuli myös Italian valtuuskunnan tiedonannon viljelijöiden uudesta roolista elinvoimaisten ja kestävien maaseutualueiden edistämiseksi. Jäsenvaltiot tukivat asiakirjaa suurilta osin. Puheenvuoroissa otettiin kantaa erityisesti vihreän siirtymän ohjelman ja susikannan kasvun vaikutuksiin maataloussektorilla. Valtaosa jäsenvaltioista kannatti Ranskan ehdotusta YMP:n ehdollisuuden (GAEC8) osittaisesta toimeenpanosta vuodelle 2024, jonka mukaan ehdollisuuden mukaisella kesantoalalla voisi viljellä kokonaan typensitoja- tai kerääjäkasveja. Komissio suhtautui ehdotukseen melko kriittisesti, mutta lupasi analysoida sen huolella.

1. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin asiakirjan 15121/23 mukaisena.

2. A-kohtien hyväksyminen

a) Lainsäädäntöasioiden luettelo (15362/23)

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 15362/23 mukaisesti.

b) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo (15361/23)

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 15361/23 mukaisesti.

3. Neuvoston asetus Välimeren ja Mustanmeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2024 (14967/23, 13860/23 + ADD 1)

4. Neuvoston asetus Atlantin ja Pohjanmeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuosiksi 2024, 2025 ja 2026 (14968/23, 14720/23 + ADD1-2) (Ratasvuori)

Kalastusasiat asialistan kohdissa 3 ja 4 käsiteltiin yhdessä.

Komissio toimitti neuvostolle 25.10.2023 ehdotuksen kalastusmahdollisuuksiksi Atlantilla ja Pohjanmerellä vuodeksi 2024 ja joissain tapauksissa vuosiksi 2025 ja 2026 sekä ehdotuksen kalastusmahdollisuuksiksi Välimerellä ja Mustallamerellä. **Komissaari Sinkevičius** esitteli komission ehdotukset. Komissaari painotti, että on tärkeää asettaa kalastusmahdollisuudet kestävästi ja tieteellisen neuvon mukaisesti. Tilanne kuitenkin esim. Biskajanlahdella on hankala. Myös valtiontukien käyttömahdollisuuksia on tarkasteltava. Komissaari nosti esille ankeriaan suojelun, jonka osalta Itämerellä olisi huolehdittava yhtäläisistä pelisäännöistä. Välimeren kalastuskomiteassa on sovittu toimien ulottumisesta makean veden alueille, mutta pohjoisilla vesialueilla näin ei ole. Komissaari kertasi tilanteen neuvotteluissa kolmansien maiden kanssa. Rannikkovaltioneuvotteluissa on jo sovittu kiintiöistä. Neuvottelut Yhdistyneen Kuningaskunnan sekä Norjan kanssa ovat vielä kesken. Tilanne Norjan kanssa on haastava. Komissaari kertoi komission ajavan EU:n kalastuslaivaston etuja. Kalastusmahdollisuusneuvotteluihin liittyy myös neuvottelut markkinoillepääsystä, jossa pidetään kiinni yhteisestä linjasta. Komissaari toivoi, että sopuun päästäisiin joulukuussa, jottei tule katkoja kalastukseen. Komissaari esitteli lisäksi Välimeren kalastuskomissiossa saavutettuja tuloksia. Komissio aikoo laatia epävirallisen asiakirjan täydentääkseen ehdotuksia puuttuvilta osin. Komissaari huomautti lopuksi, että puolet kalakannoista Välimerellä ovat yhä ylikalastettuja.

Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa toistui sosioekonomisten seikkojen huomioimisen tärkeys ja toive siitä, että kolmansien maiden kanssa päästäisiin sopuun aikataulussa. Muutama jäsenvaltio ilmaisi täyden tukensa komissiolle. Pari jäsenvaltiota ilmaisi myös tyytyväisyytensä monivuotisten kiintiöiden esittämiseen. Suuri osa Välimeren jäsenvaltioista oli huolissaan tonnikalakiintiön sisäisen jakotavan muuttamisesta, haitallisista vieraslajeista sekä laittomasta, ilmoittamattomasta ja sääntelemättömästä kalastuksesta. Muutama jäsenvaltio oli huolissaan kalastusmahdollisuuksien suurista leikkauksista Atlantilla ja Pohjanmerellä. Ankeriaan osalta moni jäsenvaltio ilmaisi, että komission ehdotukseen liittyy tulkintakysymyksiä ja tarkempia keskusteluja on vielä tarpeen käydä. Kaksi jäsenvaltiota toivoi ratkaisua Norjan asettamaan puomitroolauskieltoon. Yksi jäsenvaltio toivoi ratkaisua lumitaskuravun kalastukseen Huippuvuorilla. Muutama jäsenvaltio toi esille Itämeren läntisen sillikannan suojelun. Monivuotisten hoitosuunnitelmien tulkinta nousi esille muutamassa puheenvuorossa.

Suomi piti puheenvuoron, vaikkei osallistukaan Itämeren ulkopuolella tapahtuvaan kalastukseen. Suomi seuraa kuitenkin, että tehtävät ratkaisut noudattavat kalastuspolitiikan tavoitteita ja tieteellistä neuvoa sekä ovat johdonmukaisia aiempien päätösten kanssa. Suomi painotti puheenvuorossaan myös sosioekonomisten seikkojen ja monivuotisten suunnitelmien soveltamisen osalta jäsenvaltioiden esille nostamien huolien perusteellista käsittelyä.

5. Päätelmät EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiosta (15252/23) (Rönty)

Hyväksyminen

Puheenjohtaja totesi, että päätelmätekstin sisällöstä saavutettiin sopu jo edellisellä viikolla maatalouden erityiskomiteassa. Kyseessä on puheenjohtajavaltion prioriteetti. Maaseutuvisiota koskevasta komission tiedonannosta käytiin ensimmäinen keskustelu vuonna 2021, Ruotsin puheenjohtajakaudella keskusteltiin EU:n

maaseutusopimuksesta ja aiemmin tänä syksynä Espanjassa järjestettiin korkean tason maaseutupoliittinen foorumi. Nämä keskustelut on otettu päätelmissä huomioon.

Jäsenvaltiot tukivat yksimielisesti neuvoston päätelmien antamista ja pitivät niitä tärkeänä signaalina tulevan politiikan kannalta. Jäsenmaiden puheenvuoroissa korostettiin mm., että vaikka vahva yhteinen maatalouspolitiikka (YMP) on tärkeä maaseudun ja ruoan tuotannon kannalta, maaseudun ongelmat koskevat kaikkia kansalaisia ja siten niiden ratkaisemiseen on käytettävä YMP:n rinnalla myös muita instrumentteja, kuten koheesiorahastoa. Väestökato on ongelma – sen taittamiseksi ja nuorten pitämiseksi maaseudulla tarvitaan mm. toimivia digitaalisia palveluja, terveyspalveluja, kouluja ja toimivat liikenneyhteydet. Toimia on suunnattava sekä nuorten että naisten osalle. Haasteena ovat sosioekonomiset erot maaseutu- ja muiden alueiden välillä. On toimittava sosiaalisesti reilulla tavalla. Ministerit pitivät hyvänä alueellista ja alhaalta ylös –toimintatapaa.

Jäsenvaltiot pitivät maaseutua tärkeänä vihreän ja digitaalisen siirtymän onnistumisen kannalta. Maatalous tuottaa paitsi ruokaa, mikä on sen keskeinen tehtävä, myös viihtyisää ympäristöä. Maaseutu on hyvä paikka asua. Maatalouden lisäksi metsätalous ja muut biotalouden alat ovat keskeisiä maaseutuelinkeinoja. Myös muiden maaseutuyritysten kilpailukykyä on kehitettävä. Hiilen varastointi antaa uusia toimeentulomahdollisuuksia.

Jäsenvaltiot olivat tyytyväisiä siihen, että päätelmissä otetaan huomioon geopoliittisen tilanteen muutos ja sen aiheuttamat haasteet. Maaseutuvaikutusten arvioinnin laajempaa soveltamista lainsäädännön valmistelussa kannatettiin. Maaseutualueet ovat erilaisia EU:n eri puolilla, ja nämä alueelliset olosuhteet on otettava huomioon. Epäsuotuisista alueista on huolehdittava. Maaseudun seurantakeskus tuottaa dataa päätöksenteon tueksi. Maaseutua on katsottava kokonaisvaltaisesti ja johdonmukaisella tavalla ja vähennettävä byrokratiaa. Maaseutuvisio tulisi laajentaa EU:n maaseutustrategiaksi.

Suomi piti tärkeänä, että maaseutualueiden kehittäminen on korkealla EU:n agendalla. Ne ovat aktiivisia toimijoita EU:n vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä. Suomi kiitti sitä, että päätelmissä on huomioitu Venäjän hyökkäyssodan vuoksi muuttunut geopoliittinen tilanne ja sen vaikutukset kokonaisturvallisuuteen ja huoltovarmuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa myös maaseutualueiden infrastruktuurin, asutuksen ja palvelujen ylläpitämistä. Erityisesti EU:n itärajalla, jota Suomessa on 1300 kilometriä, Venäjän kanssa tapahtuneen kaupan ja kanssakäymisen väheneminen on heikentänyt näiden alueiden elinvoimaa. Tämä on otettava huomioon nykyisissä ja tulevissa toimenpiteissämme.

Suomi korosti maaseutuvaikutusten arviointia, joka on tärkeää ottaa aktiiviseen käyttöön kaikessa EU:n lainsäädäntötyössä. On vältettävä politiikkatoimia, jotka ovat haitallisia maaseudun elinvoimalle. Maaseutu on meille kansallinen menestystekijä, joka tarjoaa resursseja ja ratkaisuja hyvälle elämälle, innovatiivisuudelle ja yrittäjyydelle sekä kestävälle yhteiskunnalle.

Maatalous ja maaseudun kehittäminen muodostavat yhdessä kokonaisuuden, joka on huoltovarmuuden perusta ja joka tukee luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Siksi myös seuraavalla EU:n rahoituskaudella monipuolisen maaseudun kehittämisen tulee olla osa yhteisen maatalouspolitiikan II pilarin välineistöä. Toimien tehokkuuden ja vaikuttavuuden varmistamisessa eri EU-rahastojen, tukijärjestelmien sekä kansallisten resurssien yhteensovittaminen on tärkeää.

Komissaari Wojciechowski totesi, että luonnonvarojen hallinta, pandemia ja sota Ukrainassa korostavat maaseutualueiden arvoa. On hyvä, että päätelmien kautta on saatu tästä yhteinen näkemys. Teksti kattaa hyvin komission tiedonannon sekä maaseutualueiden haasteet ja mahdollisuudet. Sidosryhmillä on suuret odotukset sen osalta, että maaseutualueiden hyväksi tehdään enemmän. EU-politiikkojen tarjoamia välineitä ei aina käytetä täysin hyväksi. Päätelmät ovat vahva signaali. On toimittava kaikilla tasoilla.
Maaliskuussa 2024 komissio antaa raportin maaseutuvision toimeenpanon ensimmäisestä vuodesta. Keskustelu pohjustaa tulevaa politiikkaa. Nyt hyväksytyistä neuvoston päätelmistä informoidaan 30.11. kokoontuvaa yleisten asioiden neuvostoa.

6. Muut asiat

a) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset (Hörman)

i) Asetus tietyillä uusilla genomitekniikoilla tuotetuista kasveista sekä elintarvikkeista ja rehuista – tilannekatsaus (15301/23)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

ii) Asetus tietyillä uusilla genomitekniikoilla tuotetuista kasveista sekä niiden elintarvikkeista ja rehuista (15472/23)

Kroatian valtuuskunnan tiedotusasia

Asiakohdat esiteltiin ja käsiteltiin yhdessä ja keskustelu käytiin julkisena.

Puheenjohtaja antoi tilannekatsauksen komission 5.7.2023 julkaisemasta asetusehdotuksesta ja sen käsittelyvaiheesta neuvostossa (tausta-asiakirja 15301/23). Asetusehdotus koskee tietyillä uusilla genomitekniikoilla (NGT = new genomic techniques) jalostettujen kasvien viljelyä sekä niistä valmistettuja rehuja ja elintarvikkeita. Ehdotus on osa lainsäädäntöpakettia, jolla tuetaan EU:n Pellolta pöytään – ja biodiversiteettistrategioita. Ehdotuksella pyritään lisäämään EU:n kilpailukykyä ja maataloustuotannon kestävyyttä.

Asetuksen käsittely aloitettiin neuvostossa Espanjan puheenjohtajakauden alussa. Ehdotusta on käsitelty aktiivisesti ja puheenjohtaja on pyrkinyt huolellisesti kuuntelemaan jäsenmaiden näkemyksiä. Tavoite on saada aikaan tasapuolinen ja tiedepohjainen kompromissi. Puheenjohtaja kiitti jäsenmaita rakentavasta yhteistyöstä ja totesi, että työ jatkuu. Pyrkimys on saada aikaan neuvoston yleisnäkemys vielä joulukuun aikana.

Kroatian valtuuskunta esitteli tausta-asiakirjansa (15472/23) pohjalta näkemyksiään NGT-asetusehdotuksesta ja sen käsittelystä. Kroatia esitti kiitoksen puheenjohtajamaalle tiedonannosta, aihe on poliittisesti tärkeä ja Kroatia haluaa rakentavasti osallistua ehdotuksen käsittelyyn. Käsittely on Kroatian mielestä kuitenkin kesken ja usea asiakohta vaatii selvennyksiä ja ratkaisuja, ennen kuin voidaan edetä. Kroatia haluaa varmistaa jäsenmaille mahdollisuuden kieltää NGT kasvien viljelyn alueellaan, lisäksi halutaan varmistaa NGT-kasvien kieltäminen luomutuotannossa. Kroatia haluaa myös merkinnät sekä NGT1- että NGT2-tuotteille ja varmistaa patentointiin liittyvät kysymykset ennen kuin voi esittää tukensa ehdotukselle.

Puheenjohtajan ja Kroatian lisäksi **24 jäsenvaltiota** piti puheenvuoronsa, joissa kiitettiin asian ottamista keskusteluun. Kaikissa puheenvuoroissa oltiin valmiita jatkamaan NGT-ehdotuksen käsittelyä ja osallistumaan siihen rakentavasti. Maiden välillä on kuitenkin näkemyseroja siinä, miten ne tukevat komission esitystä ja puheenjohtajan työstämiä kompromissiesityksiä. Osa jäsenmaista pitää ehdotusta tasapainoisena ja tukee sitä. Joillakin mailla on vielä avoimia kysymyksiä, mutta nekin näkevät ehdotuksen tarpeellisena. Joillakin mailla on sen sijaan erittäin kriittisiä näkemyksiä ja näiden mielestä vaaditaan vielä runsaasti periaatteellisia keskusteluja, että ehdotus voisi saada niiden tuen.

19 jäsenvaltiota suhtautuu ehdotukseen positiivisesti ja näkee sen tärkeänä Vihreän siirtymän ja maatalouden kestävyyden sekä EU:n kilpailukyvyn kannalta. Yleisesti ottaen nämä maat katsovat, että NGT-ehdotus perustuu tieteelliseen pohjaan ja ovat valmiita tukemaan puheenjohtajamaan kompromissitekstiä ja aikomusta saada yleisnäkemys joulukuussa. Puheenvuoroissa korostettiin, että NGT1-kasvit vastaavat perinteisiä kasveja ja niitä pitää kohdella kuin perinteisiä kasveja, eikä niille tai niistä saataville tuotteille tarvita merkintöjä.

Jotkin maat esittivät vielä avoimia kysymyksiä, mutta voivat periaatteessa tukea NGT-ehdotusta. Tärkeimpinä avoimina kysymyksinä esitettiin mahdollisuus kansallisesti kieltää NGT1- tai NGT2-kasvien viljely maan alueella sekä merkintäkysymykset. NGT- ja muiden kasvien, varsinkin luomukasvien rinnakkainelon järjestelyt halutaan

myös varmistaa. Patenttikysymyksissä halutaan varmistaa niin, etteivät pienet toimijat eivät kärsi. Lisäksi toivotaan maantieteellisten erityispiirteiden huomioimista. Lisäksi kysyttiin, miten NGT-ehdotus vaikuttaa vientiin ja tuontiin.

Kuusi maata suhtautuu NGT-ehdotukseen Kroatian tavoin kriittisesti eikä näe puheenjohtajan aikomusta saavuttaa yleisnäkemys joulukuussa mahdollisena tai toivottavana. Keskusteluille tarvitaan lisää aikaa eikä nyt saa kiirehtiä. Maiden näkemyksissä toistui vaatimus myös NGT1-kasvien ja niiden tuotteiden merkinnöistä ja jäljitettävyydestä sekä mahdollisuus kieltää kaikkien NGT-kasvien viljely maakohtaisesti. Myös patentointikysymykset nähdään merkittävänä ongelmana, jonka ratkaisu ei onnistu kiirehtimällä.

Suomen puheenvuorossa kiitettiin Espanjaa tilannekatsauksesta ja asetuksen aktiivisesta edistämisestä neuvoston työryhmässä. EU:n maataloudelle on tärkeää, että kasvinjalostuksen lainsäädäntö on ajan tasalla ja uusimman tieteellisen tiedon mukaista. Sen vuoksi Suomi näkee asetusehdotuksen tärkeänä. Maatalous ja kasvintuotanto ovat monien haasteiden edessä. Uusilla jalostustekniikoilla voidaan löytää ratkaisuja maatalouden pitkäntähtäyksen resilienssin ja ruokajärjestelmän kestävyyden edistämiseksi. Suomi tukee lämpimästi Espanjan työtä asian edistämiseksi ja toivoo, että pääsemme hyvään lopputulokseen Euroopan Parlamentin kanssa vielä tulevana keväänä.

Komissaari Kyriakides esitti kiitoksensa Espanjalle NGT-ehdotuksen rakentavasta ja tehokkaasta käsittelystä. Ehdotuksen tarkoitus on varmistaa Euroopan kilpailukyky ja kehitys sekä innovointi ja vastata tulevaisuuden haasteisiin. Ehdotuksen pohjana on elintarvike- ja ympäristöturvallisuus ja tieteellinen tieto. NGT1- ja perinteiset kasvit vastaavat toisiaan ja niillä on oltava sama säätely, NGT1-kasveja ei voi säädellä kuin GMO-kasveja. Komissio on kuullut valmistelun aikana asiaan esitettyjä näkemyksiä ja ymmärtää, ettei osa luomutuottajista halua käyttää NGT-kasveja. Myös patenttikysymykset ovat tärkeitä. Komissaari kiitti keskustelusta ja toivoo poliittista sopua mahdollisimman nopeasti.

Puheenjohtaja päätti asiakohtien käsittelyn toteamalla neuvoston saaneen tiedoksi asiakohtien esittelyt ja niistä käydyn keskustelun. PJ pyrkii neuvoston yleisnäkemykseen NGT-ehdotuksesta joulukuussa.

b) EU:n metsästrategia 2030: täytäntöönpano (14476/23)

Komission tiedotusasia

c) "For Forest"-ryhmän metsäasioista vastaavien ministerien epävirallinen kokous (Wien ja Stuhleck, Itävalta, 25.-26. syyskuuta 2023 (15747/23 + ADD 1)

Itävallan valtuuskunnan tiedotusasia Itävallan, Suomen, Slovenian ja Ruotsin valtuuskuntien puolesta

d) Kumppanimaiden kanssa tehtävän yhteistyön strategisten puitteiden merkitys (metsäkatoa koskevan asetuksen täytäntöönpano) (15468/23) (Kytölä)

Saksan valtuuskunnan tiedotusasia

Kolme metsäasiaa käsiteltiin yhtenä kokonaisuutena.

Maatalouskomissaari Wojciechowski kertoi vuonna 2021 annetun EU:n metsästrategian täytäntöönpanosta viimeksi kuluneen vuoden aikana. Marraskuussa 2022 komissio antoi esityksen hiilen poiston sertifioinnista. Tammikuun 2023 alusta astuivat voimaan uudet valtiontuen suuntaviivat. Maaliskuussa komissio julkaisi ohjeistuksen biodiversiteettiystävällisestä metsänistutuksesta sekä iki- ja aarniometsien määrittämisestä ja kartoituksesta.

Heinäkuussa 2023 komissio julkaisi ohjeistuksen luonnonläheisemmästä metsätaloudesta sekä ohjeistuksen

metsäekosysteemipalvelujen julkisten ja yksityisten maksujärjestelmien kehittämisestä. Tänä vuonna perustettu metsäalan sidosryhmäfoorumi piti ensimmäisen kokouksensa.

Metsävaltaisten maaseutualueiden ja -kuntien verkosto piti kuluvana vuonna kaksi kokousta. Toukokuisessa maa-, metsä- ja maaseutualueiden tutkimuksen ja innovoinnin konferenssissa yksi istunto koski metsätaloutta. Huomenna 21. marraskuuta komissio julkistaa esityksensä metsien monitoroinnista, komissaari totesi pitkän luettelon viimeisenä kohtana.

Itävalta kertoi For Forest -ryhmän kokouksesta 25.-26. syyskuuta Wienissä ja Stuhleckissa. Paikalla olivat metsäministerit Itävallan lisäksi Suomesta, Ruotsista ja Sloveniasta. Samanmielisten metsämaiden For Forest –ryhmä perustettiin viime vuonna ja sen tarkoituksena on edistää kestävää metsätaloutta kestävän kehityksen kolmen pilarin mukaisesti. Itävalta on tänä vuonna ryhmän puheenjohtaja.

For Forest -ryhmä piti metsäpohjaisten tuotteiden vauhdittaman biotalouden merkitystä ratkaisevana välineenä tulojen ja työpaikkojen luomisessa maaseudulle. Ministerit viittasivat 30 Euroopan maata kattavaan tutkimukseen, jossa todetaan, että Euroopan metsä- ja puuteollisuuden tuoma bruttoarvonlisäys on paljon luultua suurempi ja on noin 1 100 miljardia euroa ja sektori tarjoaa 17,5 miljoonaa työpaikkaa. Joka 16. euro ja työpaikka EU:ssa ovat riippuvaiset metsäsektorista.

Ryhmä edellyttää toissijaisuusperiaatteen kunnioittamista metsätaloudessa, koska olosuhteet ja tilanteet vaihtelevat jäsenvaltioiden välillä. For Forest on halukas tekemään yhteistyötä myös muiden jäsenvaltioiden kanssa kehittääkseen metsäpohjaisen biotalouden toimintaympäristöä.

Saksa toi esille kumppanimaiden auttamisen metsäkatoasetuksen vaatimusten täytäntöönpanossa, kun metsäkatovapaiden tuotantoketjujen toimintaa edistetään. Erityistä huomiota Saksa kiinnitti pientuottajien asemaan.

Yhteensä **16 jäsenvaltiota** käytti edellä mainittujen lisäksi puheenvuoron. Usea jäsenvaltio toi esille tulevan esityksen metsien monitorointilaista. Ministeri Essayahin mukaan asetusehdotuksen pitää ottaa huomioon jäsenmaiden olemassa olevat järjestelmät ja metsäisten maiden tilanne. Esimerkiksi toimeenpanon kustannuksissa pitää huomioida, että metsäpinta-alat ovat laajat metsäisissä maissa. Suomi tarkastelee ehdotusta erityisesti kustannustehokkuuden näkökulmasta.

Moni jäsenvaltio piti tärkeänä, että metsien monitoroinnista neuvotellaan maatalous- ja kalastusneuvoston alla metsätaloustyöryhmässä. Yhteensä 15 jäsenvaltion metsäministeriä on yhtynyt tätä koskevaan kirjeeseen, joka on lähetetty nykyiselle ja tulevalle puheenjohtajavaltiolle. Ministerit totesivat myös, että jäsenvaltioiden erilaiset tilanteet ja metsät pitää ottaa huomioon. Yksi koko ei sovi kaikille.

Useimmat jäsenvaltiot olivat samaa mieltä Itävallan esittelemien For Forest –ryhmän näkemysten kanssa. Myös Saksan aloitetta kumppanuusmaiden auttamiseksi metsäkatoasetuksen toimeenpanossa tuettiin. Ministeri Essayahin mukaan on myös huolehdittava, ettei EU:n omille toimijoille aiheudu kohtuutonta haittaa, ja että EU:n metsäisten jäsenvaltioiden erityispiirteet otetaan huomioon. Samanlainen viesti oli myös muutamalla muulla ministerillä.

Komissaari Wojciechowski totesi For Forestin kantaan liittyen, että uusi metsästrategia kannustaa kestävään metsänhoitoon ja monimuotoisiin metsiin. Se myös edistää vahvaa biotaloutta ja puurakentamista, kunhan se perustuu kestävään metsätalouteen. Hän myös totesi, että komissio tekee aina vaikutusarvion ehdottaessaan uutta merkittävää lainsäädäntöä.

Kumppanimaiden auttamiseen liittyvä aloite metsäkadon toimeenpanossa on tarkoitus julkaista marraskuun lopussa alkavassa COP 28 –kokouksessa. Hankkeeseen käytetään 40 miljoonaa euroa. Komissaari toivoi, että moni jäsenvaltio osallistuu tähän Team Europen hankkeeseen.

e) Maaseudun elinvoimaisuuteen ja kestävyyteen liittyvä maanviljelijöiden uusi rooli (15465/23) (Häkkilä)

Italian valtuuskunnan tiedotusasia, jota Itävallan, Suomen, Ranskan, Kreikan, Latvian, Puolan ja Romanian valtuuskunnat kannattavat

Italia esitteli asiakirjan, jossa tarkastellaan maanviljelijöiden roolia maaseutualueiden turvaajina ja luonnon monimuotoisuuden lisääjinä. Maanviljelijöiden roolia pitää vahvistaa maaseutualueita koskevan pitkän aikavälin vision mukaisesti. Väestön ikääntyminen maatalousalueilla on kasvava ongelma ja vaarantaa ruokaturvan. Yhteinen maatalouspolitiikka ei yksinään pysty vastaamaan ikääntymisen haasteisiin. Maanviljelijöitä täytyy tukea sukupolvenvaihdoksessa. Italia toivoo, että komissio tarkastelee vihreän kehityksen ohjelman vaikutuksia maataloussektoriin. Italia on huolissaan myös suurpetojen, erityisesti susien, aiheuttamasta kasvavasta uhkasta maataloudelle Euroopassa. Uhanalaisia lajeja täytyy suojella, mutta liian suuret populaatiot aiheuttavat ongelmia. Susien suojelu luontodirektiivin alla täytyy ottaa uudelleentarkasteluun.

Jäsenvaltiot tukivat pitkälti Italian asiakirjan sisältöä. Useat jäsenvaltiot olivat sitä mieltä, että riittävää rahoitusta YMP:n kautta tulee jatkaa, jotta maaseutu pysyy elinvoimaisena ja sukupolvenvaihdokset sujuvat. Demografista kehitystä pitää tukea. Usea jäsenvaltio painotti ruuantuotannon ja elintarviketurvallisuuden turvaamisen tärkeyttä. Samanaikaisesti maatalouden pitää pyrkiä täyttämään kaikki kestävyyden osa-alueet. Viljelijöiden rooli ruokaturvan turvaajina mainittiin useampaan kertaan. Useassa puheenvuoroissa oltiin erityisen tyytyväisiä siihen, että asiakirjassa nostettiin susikannan kasvun ongelmallisuus esille, joka on aiheuttanut huolta viljelijöiden keskuudessa ja ongelmia kotieläintuotannolle. Muun muassa Virossa ja Saksassa sudet ovat olleet tärkeä keskustelunaihe. Monessa puheenvuorossa kannatettiin vihreän siirtymän ohjelman vaikutusten arviointia maataloussektorin osalta. Esimerkiksi Romania totesi, että maataloussektorin potentiaali päästöjen vähentämiseksi on rajallinen ja että vihreän siirtymän tavoitteet eivät saa vaarantaa maataloussektoria. Muutama jäsenvaltio mainitsi lisääntyneiden kriisien tuovan epävarmuuksia ruuantuotantoon.

Suomi oli tyytyväinen siihen, että komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen käynnisti strategisen vuoropuhelun maatalouden ja maaseudun merkityksestä. Suomi näkee maaseutualueet menestystekijöinä ja aktiivisina toimijoina vihreän siirtymän edistämisessä. On tärkeä huolehtia, että kestävyyden eri elementit ovat tasapainossa. Maaseutualueet on pyrittävä pitämään asuttuina ja elinvoimaisina. Suurpetokannan hallinnassa pitää olla joustavampi. Suomi toivoo komission arvioivan suden aseman uudelleen osana EU:n luontodirektiiviä.

Komissaari Wojciechowski totesi asiakirjan täydentävän keskustelua maaseutuvisiosta. Vaikutusten arviointi on tärkeää sekä maaseutualueiden että maatalouden ja ruokaturvan kannalta. Maaseutualueille täytyy tarjota mahdollisuus vastata erilaisiin haasteisiin. Komissio kertoi Leader-ohjelman tärkeästä roolista YMP:ssä. Ohjelman avulla voidaan laajentaa taloudellista toimintaa ja saada kehitystä aikaiseksi. Maaseutualueet eivät pysy elinvoimaisina ilman viljelijöitä, mutta viljelijöiden ikääntymistä ei voida välttää. Nuoria viljelijöitä tarvitaan lisää ruokaturvan ja strategisen autonomian turvaamiseksi. Jäsenmaiden strategisiin suunnitelmiin sisältyykin 377 000 sukupolvenvaihdosta ja niille 8,5 mrd. euroa rahoitusta. Viljelymaan saatavuus nuorille viljelijöille täytyy varmistaa. Komissio kommentoi ymmärtävänsä eräiden jäsenvaltioiden huolen liittyen susiin ja niiden maaseutualueille aiheuttaman haasteen. Komissio on pyytänyt jäsenmailta dataa susikannan tilanteesta ja tekee siitä analyysin. Tämän pohjalta tehdään päätös siitä, antaako komissio mahdollisesti ehdotuksen suden aseman muuttamisesta lainsäädännössä. Komissaari kannatti vihreän siirtymän vaikutusten arviointia. Ruokaturvan vaaliminen on ollut keskeinen haaste, mutta ilmastonmuutos ja biodiversiteetin väheneminen lisäävät myös ongelmia. Pellolta pöytään -strategia ja YMP:n uudistus ovat olleet yksi ratkaisumalli tuotannon varmistamiseen. Viljelijöiden kanssa täytyy tehdä yhä enemmän yhteistyötä. Strateginen vuoropuhelu tarjoaa mahdollisuuden pohtia viljelijöiden kanssa, minkälaiset ratkaisumallit toimisivat. Komissio jatkaa viljelijöiden tukemista, jotta elintarviketuotanto ei vaarannu.

f) Hyvää maatalous- ja ympäristökuntoa koskevan toimenpidevaatimuksen 8 osittainen soveltaminen satovuonna 2024 (15188/1/23 REV 1) (Kallio)

Ranskan valtuuskunnan tiedotusasia, jota Bulgarian, Kroatian, Kyproksen, Viron, Kreikan, Unkarin, Italian, Portugalin, Slovakian ja Slovenian valtuuskunnat kannattavat

Ranska toi neuvoston keskusteluun ehdotuksensa yhteisen maatalouspolitiikan GAEC 8 -vaatimuksen osittaisesta toimeenpanosta vuonna 2024. Ehdotusta olivat etukäteen kannattaneet Bulgaria, Kroatia, Kypros, Viro, Kreikka, Unkari, Italia, Portugali, Slovakia ja Slovenia.

YMP:n ehdollisuuden vaatimuksena on, että tietty osa peltoalasta on tuottamatonta alaa (GAEC 8). Jäsenvaltioilla on kolme vaihtoehtoa toteuttaa vaatimus. Suomessa sovelletaan 4 % kesantoalaa, joka on käytössä vain Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa ja Ahvenanmaalla. Ranskassa 7 % kohdennetaan biodiversiteetin edistämiseen, siitä 4 % typensitojakasveihin tai kerääjäkasveihin ja 3 % on tuottamatonta alaa.

Ranskan ehdotuksen mukaan koko tuottamaton ala voisi olla typensitojia tai kerääjäkasveja eli ei lainkaan kesantoa. Tänä vuonna on voimassa poikkeus, jonka mukaan tuottamattomaksi ilmoitetulla alalla saa kasvattaa myös satokasveja. Komissio ei ole luvannut tällaista poikkeusta enää jatkossa. Ranskan ehdotus olisi jatkoa vuoden 2023 voimassa olevalle poikkeukselle hieman erilaisella sisällöllä.

Neuvoston keskustelussa Ranska perusteli ehdotuksensa vahvistavan EU:n ruokaturvaa, johon mm. Venäjän vetäytyminen Mustan meren viljasopimuksesta edelleen vaikuttaa. Päätös tarvittaisiin nopeasti ennen alkavaa satovuotta. Ranska vakuutti olevansa sitoutunut myös ilmasto- ja ympäristötavoitteiden edistämiseen, mitä kerääjä- ja typensitojakasvien viljely edistäisi.

Valtaosa jäsenvaltioista antoi tukensa Ranskan ehdotukselle vedoten ruokaturvan vahvistamiseen, muuttuviin sääolosuhteisiin ja Venäjän hyökkäyssodasta edelleen jatkuvaan poikkeustilanteeseen ruokamarkkinoilla. Ympäristö- ja kilpailuvaatimusten olisi kuljettava käsi kädessä. Erään jäsenvaltion mukaan Ranskan ehdotus on EU:n Vihreän kehityksen tavoitteiden mukainen ja vahvistaa maaperän terveyttä. Osa jäsenvaltioista vaati lisäksi joustoja myös muihin ehdollisuuden vaatimukseen kuten viljelykiertoon (GAEC 7). Erään jäsenvaltion mukaan Ranskan ehdotuksen soveltaminen pitäisi rajoittaa niihin viljelijöihin, jotka eivät käytä kasvinsuojeluaineita.

Myös **Suomi** kannatti Ranskan ehdotusta ja lisäsi, että vastaavan poikkeuksen pitäisi kattaa myös ne jäsenvaltiot, jotka ovat valinneet vuonna 2023 erilaisen tavan soveltaa GAEC 8 -vaatimusta. Eli mikäli poikkeus annetaan, sen tulisi tasapuolisuuden nimissä koskea kaikkia GAEC 8 -vaatimuksen toteuttamisvaihtoehtoja. Muutama jäsenvaltio oli Suomen tavoin kaikki vaihtoehdot kattavan soveltamisen kannalla. Suomi korosti Ranskan ehdotuksen voivan vahvistaa globaalia ruokaturvaa ja EU:n valkuaisaineomavaraisuutta.

Maatalouskomissaari Wojsiechowski tulkitsi jäsenvaltioiden enemmistön kannattavan Ranskan ehdotusta, minkä vuoksi komissio aikoo analysoida esityksen huolella. Maatalouskomissaari korosti kuitenkin, että tilanne vuoden takaiseen on maatalousmarkkinoilla hyvin erilainen: kun vuosi sitten Venäjän hyökkäyssota johti ruuan tarjonnan laskuun ja hinnannousuun, on markkinoilla nyt enemmänkin ongelmana alhaiset hinnat ja sadot ovat olleet verrattain hyviä. Samoin Ukrainan kanssa komissio on joutunut toteuttamaan kauppaa rajoittavia toimia, kun vuosi sitten purettiin kaupan esteitä. Komission mukaan onkin analysoitava, mitä EU:n tuottavan maatalousmaan alan lisäys vaikuttaisi markkinahintoihin. Toisaalta maatalouskomissaari tunnusti typensitoja- ja kerääjäkasvien tuotannon ympäristöedut ja korosti, että niiden tuotantoa voidaan edistää YMP:n muillakin toimilla kuten ekojärjestelmiä hyödyntämällä. Komissaari totesi lopuksi, että poikkeuksen myöntäminen toiselle vuodelle edellyttäisi YMP:n perusasetuksen avaamista ja pitkää prosessia yhteispäätösmenettelyssä.

Suomen edustajat
Ministeri Essayah, ea. Mattila, Kaila, Rönty MMM; Aalto, Hörman, Valonen, Kytölä, Kallio, Ratasvuori, Häkkilä EUE; Fant VNK

Asiakirjat
Mainittu asiakohdittain

Liitteet -

Viite -